

Avelsstrategi för Cavalier King Charles spaniel

Oljemålning: Frank Hall 1598

Avelsstrategi för Cavalier King Charles spaniel

Innehåll:

Beskrivning av rasens historiska bakgrund, utveckling och nuläge ---- 3 - 4

Rashistorik

Källor

Nulägesbeskrivning, resultat och slutsatser ----- 4 - 7

Population

Mentalitet

Hälsa

Exteriör

Sammanfattning

Mål och prioriteringar för framtiden ----- 8

Population

Mentalitet

Hälsa

Exteriör

Appendix ----- 11 - 15

Förklaringar och fördjupning

Rasstandard

Avelsregler

Beskrivning av rasens historiska bakgrund, utveckling och nuläge

Rashistorik

Rasen har en intressant historia som sträcker sig flera århundraden bakåt i tiden. Enligt vissa källor kom den från fjärran Östern via Spanien till England under Henrik VIII:s regering (1509 - 1547). Vår tids Cavalier King Charles Spaniel är en direkt avkomling till den lilla dvärgspaniel, som man kan se på så många tavlor från 15-, 16-, och 1700-talen.

I England var dvärgspaniels ganska vanliga som sällskapshundar åt hovdamerna under drottning Elisabeth I:s tid. Det var emellertid kungarna av huset Stuart, som tyckte så mycket om de små hundarna att de gav dem den kungliga titeln King Charles Spaniel. Historien berättar att Karl II sällan sågs utan två, tre eller flera av dem i hälar.

Men tiden gick och dvärgspaniels blev omoderna och inte förrän under 17- och 1800-talen kan man åter finna den speciella stam av rödvita dvärgspaniels som uppföddes av hertigarna av Marlborough på Blenheim Palace, välkända både som jakt- och sällskapshundar.

Under drottning Victorias tid blev det vanligt med hundutställningar i England, och därmed började man genom systematisk avel förändra typen i enlighet med tidens mode. Resultatet blev den helt plattnosade typ som är den moderna King Charles Spaniel. Det var först 1926, som Mr Eldridge, en amerikansk älskare av dvärgspaniels, kom över till England och till sin sorg upptäckte att det inte längre fanns kvar några av de små långnosade spanielhundarna. För att råda bot på detta, satte han upp penningpriser på 25 pund att utdelas vid Cruft's, årets största utställning, under fem års tid till bästa hund eller tik av den typ, som fanns på Karl II:s tid. I utställningskatalogen angavs att hundarna skulle se som på "Karl II:s tid, med lång nos, flat på skallen utan antydan till välvning och med "the spot" (skönhetsfläcken) mitt på skallen, och priset skulle tilldelas den, som mest liknade denna beskrivning.

År 1928 bildades en specialklubb för rasen och namnet The Cavalier King Charles Club valdes för att betona samhörigheten med King Charles.

Denna lilla hund Ann's Son låg på bordet framför komittén med Miss Mostyn Walker's när Cavalierens rasstandard skrevs år 1928.

Avelsmaterialet var långnosade valpar som slogs ut ur kortnoskullarna. Rasen blev snabbt populär i England men först år 1945 erkändes Cavalier King Charles Spaniel som enskild ras av Engelska Kennelklubben.

Ch. Daywell Roger född 1945. Den första Cavalier King Charles spaniel Champion i England. Mycket inflytelserik avelshane som blev far till 11 champions avkommor.

Rasen är numera spridd över stora delar av världen och den är en mycket uppskattad sällskaps- och utställningshund. År 1946 registrerades 60 cavalierer och 1971 hade siffran ökat till 3562 och år 1976 till och med över 5000. Även i Sverige har cavaliererna snabbt ökat i popularitet. År 1961 kom de första cavaliererna till Sverige, redan i mitten på 70-talet nådde regist-

ringarna över 1000 årligen och år 2003 registrerades 1186 cavalierer. (I England registrerades 10 603 cavalierer år 2003).

Den svenska specialklubben för Cavalier King Charles Spaniel - SCKCS eller ”Cavaliersällskapet” som klubben ofta kallas bildades år 1972.

Cavalieren är en liten alltigenom lagom hund av spanieltyp där typ och temperament är mycket viktiga egenskaper. Den är en livlig, behagfull och välbalanserad hund med milt uttryck. Till karaktären är den absolut orädd och käck, den är glad, vänlig, aldrig aggressiv och utan varje antydning till nervositet.

Dess tillgivenhet och mjukhet gör den till en idealisk sällskapshund som passar in i de flesta miljöer. Trots att cavalieren är av spanieltyp ska den hållas naturlig varvid all trimning är förbjuden.

Ansvarig för avelsverksamheten för cavalier king charles spaniel i Sverige är SCKCS.

Avel och uppfödning regleras även i svensk djurskyddslagstiftning samt i Svenska Kennelklubbens grundregler och dess ras-specifika hälsoprogram.

Källor för informationshämtning:

Anomalex (SKK sund hundavel)

Inavelsberäkningar utförda av Lennart Swenson.

Jens Häggström med uppgifter från hans avhandling 1996 samt Bonnett BN, Egenvall A, Olson P, Hedhammar A. Mortality in insured Swedish dogs: rates and causes of death in vario breeds. s Vet Rec. 1997 Jul 12;141(2):40-4.

Rasenkät utförd av SCKCS 2003 baserad på registrerade Cavalier King Charles spaniel i alla åldersgrupper. Enkäten utskickades till alla medlemmar i Cavaliersällskapet tillsammans med medlemstidningen. Totalt svarade 600 (248 hanar och 352 tikar) på enkäten vilket gör en svarsfrekvens på cirka 30 procent. Medelåldern var drygt 4 år. Färgerna fördelades sig enligt: blenheim 57 procent, trefärgad 21 procent, black and tan 10 procent, ruby 11 procent.

SKK Rasdata/Lathunden

Studie: Trombocytopeni hos CKCS

Svenska Taxklubben (information om diskbräck)

Nulägesbeskrivning, resultat och slutsatser

Population

Till avelskriterierna för cavalierassen hör SKK/SCKCS hälsoprogram för hjärtfel samt SCKCS avelsrekommendationer vad gäller knän och ögon. Rasen är också en populär utställningsras vilket styr aveln i stor utsträckning.

Populationsmässigt ligger cavalieren ganska bra till vid beräkningar av effektiv population, som ett exempel från programmet Lathunden blir vid 471 slumpvalda kullar resultatet 453 utnyttjade och tillgängliga >500.

I kullar födda 1995 är 78,2% efter svenska hanar och 21,8 % är efter utländska hanar (innehåller också parningar utomlands, 93 olika hanar

är använda, av dessa var 57 svenskregistrerade.

Inavelsökningen är under kontroll på populationsnivå, dock sker fortfarande en del icke acceptabel inavel i enskilda kullar. Inavelsökningen hos cavaliererasen beräknad som ökning de senaste 5 generationerna för djur med komplett stamtavla och för alla cavalierer, även de som på grund av importbakgrund inte har full stamtavla:

År 2000 5 gen. 1096 ind. 2,0 % alla 4,9 gen. 1152 ind. 1,9 % högsta värde 20 %

År 2001 5 gen. 717 ind. 2,0 % alla 5,0 gen. 744 ind. 1,9 % högsta värde 25 %

År 2002 5 gen. 1092 ind. 2,1 % alla 4,9 gen. 1127 ind. 2,0 % högsta värde 26 %

År 2003 5 gen. 771 ind. 2,2 % alla 4,9 gen. 816 ind. 2,1 % högsta värde 26 %

Inavelsgradsökningen håller sig alltså under de ca 2.5 procent som är en rekommenderad högsta nivå på fem generationer. Det finns ingen anmärkningsvärd skillnad i inavelsgrad mellan de olika färgerna.

Mentalitet

Enligt rasenkäten anser sig 94 procent av svarade vara nöjda med sina cavalierer och 88 procent av dem har rasen i första hand som sällskapshund, även om många även ägnar sig åt andra aktiviteter såsom lydning och agility.

Mentaliteten är överlag mycket god hos cavaliererna. Tre fjärdedelar av dem hälsar med glädje på främmande människor och bara enstaka procent beskrivs som "blyga".

Drygt fyra av fem cavalierer beskrivs som glada och lekfulla men har ändå förmågan att koppla av. Endast fem procent av cavaliererna upplevs som jobbiga och har svårt att koppla av.

Beträffande allmän "hantering" tycker drygt hälften av cavaliererna inte om kloklippning och annan omvårdnad men accepterar det. Den andra knappa hälften tillåter vem som helst göra vad som helst och bara enstaka procent kan protestera genom att exempelvis morra.

63 procent av cavaliererna visar sällan rädsla och fyra procent anses vara absolut orädda, bara två procent visar rädsla ofta.

Tre fjärdedelar av hundarna går bra ihop med andra hundar okopplad oavsett kön och ras.

Var tionde hund har problem med någon speciell ras och enstaka procent går inte bra ihop med andra hundar men går att hantera.

Vaktbeteende är inget utpräglat beteende för rasen, inte heller aggressivitet. Ungefär tre procent hade någon gång försökt bita någon människa och då har det ofta varit en för hunden hotfull situation.

I dagsläget är 21 cavalierer mentalbeskrivna inom SBK.

Mellan 1980 och 2001 startade 185 cavalierer på BOK-prov och endast en med resultatet "Ej godkänd."

Hälsa

Resultat från enkäten:

Öron

- 12 procent enstaka öroninflammationer
- 6 procent har haft inflammation i öronen upprepade gånger

I studien om trombocytopeni hos SCKCS står att nedsatt hörsel -dövhet ofta inträffar tidigare hos CKCS jämför med den övriga hundpopulationen. Hos människor har man sett att makrotrombocytopeni är associerat med hörselnedsättning, dock finns i dagsläget inga sådana studier av CKCS.

Ögon

- 27 procent har ibland rinnande ögon.
  - Andra ögonbesvär = elva procent
- 315 individer är ögonlysta varav:
- 95 procent UA
  - Två procent katarakt
  - Två procent retinal dysplasi
  - Övriga diagnoser: en procent

Allergier

Fem procent uppgav någon form av allergiska problem.

Ryggproblem

Drygt sex procent har någon gång haft problem med rygg eller nacke. Räknar man bort riktigt unga hundar (ett år och yngre) blir frekvensen ryggproblem tio procent. Av 40 hundar med ryggproblem hade 13 stycken diskbräck.

Knän

243 hundar är knäkontrollerade vilket utgör 41 procent, drygt 4 procent av dem hade patella luxation.

Tumörsjukdomar

Fyra procent av hundarna har haft någon tumörsjukdom, räknar man bort dem som är ett år och yngre blir frekvensen sex procent.

Andra allvarliga sjukdomar enligt enkäten

- Sämre immunförsvar uppvisade sex procent.
- Fem procent hade Eosinofila granulom (se appendix).
- 1,5 procent hade problem med tonsiller.
- 1,5 procent hade problem med analsäcksinflammationer.
- 3,7 procent av alla tikar har haft livmoder-inflammation - pyometra.
- En individ hade diagnosen syringomyelia och en individ visade symptom på sjukdomen.

Övriga hälsostudier och resultat

Enligt en svensk studie gjort med hjälp av data från försäkringsbolaget Agrias databas där det undersökts 30 hundraser med avseende på risken att utveckla pyometra, visade det att vissa raser har högre risk att utveckla pyometra än andra. CKCS var bland de fem raser som anses ha högre risk att utveckla pyometra än andra raser. 41% av cavaliertikarna riskerar att få livmoder-inflammation före 10 års ålder.

Att notera: forskaren har i sin studie utgått från att livmodern enbart har tagits bort på grund av pyometra.

Trombocytopeni hos CKCS

Studier har påvisat en hög frekvens (31-50%) av trombocytopeni hos CKCS. Dessutom har många av dessa hundar förstörade trombocyter s.k. makrotrombocyter. Trombocytopeni avser ett tillstånd där blodets innehåll av cirkulerande trombocyter är för lågt. Men Cavalierer med låga trombocytantal uppvisar praktiskt taget aldrig kliniska tecken på sjukdom såsom blödningsbenägenhet eller liknande. Några samband mellan trombocytopeni och blåsljud hos CKCS har inte bevisat. Det är dock viktigt att kunskapen om trombocytopeni bland CKCS blir allmän för att undvika felbehandling av drabbade hundar. Det finns fall där veterinärer i okunskap behandlat dessa hundar med bl a tranexamsyra som ex. cyklokapron vilket i vissa fall har fått förödande konsekvenser. Tranexamsyra ökar koaguleringstendensen vid blödningstillstånd och ger man tranexamsyra till friska individer så kan man provocera fram blodproppar. Cavaliererna med trombocytopeni har ju ingen ökad blödningstendens så det är helt fel att medicinera dem. Idiopatisk asymptomatisk trombocytopeni hos cavalier nedärvs autosomt recessivt.

Blåsljud

Forskning visar att andelen cavalierer med blåsljud orsakat av kronisk hjärtklaffs-degeneration vid fem års ålder ligger någonstans mellan 20 och 30 procent, vid tio års ålder är frekvensen uppe i över 90 procent. Hjärtfelet är

ärfvtligt konstaterat och siffrorna ser ungefär likadana ut i olika delar av världen (USA, England samt Skandinavien). Cavalierernas hjärtfel sticker ut jämfört med alla andra rasspecifika hälsoproblem och eftersom cavalieren i övrigt är en ganska frisk ras leder detta till en hög orsaksspecifik mortalitet. Uppskattningsvis kan sägas att man räknar med att 40 till 50 procent av alla cavalierer dör eller avlivas i hjärtsvikt.

Frekvensen avlivningar på grund av hjärtfel skiljer sig åt mellan cavalier och tax samt alla andra raser redan vid tre till fyra års ålder och vid tio år är den relativa risken för en cavalier ungefär tio gånger högre att dö eller avlivas i hjärtsvikt jämfört med tax och ännu högre jämfört med alla andra raser. Då cavalieren numera är en relativt stor ras i Sverige innebär detta att ungefär var fjärde hund som avlivas i hjärtsvikt innan tio års ålder är en cavalier.

Lägger man därtill till att hjärtfelet ofta gör att man väljer inte operera till exempel en livmoderinfektion då risken med en sövning anses stor leder hjärtfelet också indirekt till avlivning.

Syringomyelia

Syringomyelia är en ärftlig sjukdom i centrala nervsystemet hos cavalier. Neurologen Clare Rusbridge och Penny Knowler vid Stone Lion Veterinary Centre i London har påbörjat sökandet efter genen/generna som orsakar syringomyelia (se appendix).

Exteriör

Enligt officiella utställningsresultat har den genomsnittligt bedömda cavalieren en mycket god exteriör Under år 2004 fram till. Under år 2004 har utställts 611 st. CKCS. 426 st. = ca 70% har fått minst 1:a pris i kvalitet på utställning. 185 st. hundar har under året aldrig fått högre pris än ett 2:a pris i kvalitet.

Sammanfattning

Cavalieren kan sägas leva mycket väl upp till förväntningarna på den utpräglade sällskaps-hund rasen utger sig för att vara. Rasen är i allmänhet orädd, social med både människor och andra hundar, lekfull och lätthanterlig. Den är

sportig och beskrivs ofta som en ”stor hund i litet format”.

Cavalierrasen har i dagsläget en tillräckligt stor population för att bedriva en uthållig avel med acceptabel ökning av inavelsgraden. Men historiskt sett har rasen drabbats av åtminstone två flaskhalsar, dels då rasens rekonstruerades på 1920-talet utifrån ett fåtal individer, dels på 1950-talet där dåtidens avelsurval ledde till att ett fåtal individer kom att hamna i alla nu levande cavalierers stamtavlor.

Rasens största problem är hjärtfelet, det vill säga kronisk hjärtklaffsdegeneration med efterföljande hjärtsvikt, som i allt för stor utsträckning leder till för tidig död. Sedan 2001-01-01 finns ett hälsoprogram som regleras av SKK och rasklubben (bil 1). Ett första resultat av hälsoprogrammet som kan ses är att avelshanar som är mellan två och fyra år gamla används i mindre omfattning än tidigare (även avelshanar under två års ålder som inte längre får gå i avel över huvud taget).

Mål och prioriteringar för framtiden

Population

Målsättning: inavelsgradsökning ska icke öka.

Metod: Inavelsgraden bör hållas så låg som möjligt, både i populationen och i den enskilda parningen. Ur populationssynpunkt gäller att varje uppfödare bidrar till att hålla inavelsgradsökningen så låg som möjligt så att populationen som helhet klarar maximalt 2.5 procent ökning över fem generationer.

För den enskilda parningen ska inavelsgraden hamna under 6.25 procent (motsvarande kusinparning) för att undvika negativa inavels effekter på avkommorna i den aktuella kullen.

Hanhundsanvändningen bör begränsas till cirka 5 procent av producerad avkomma under en femårsperiod s k etisk hanhundsanvändning.

Hälsa

Målsättningar: För hjärtfelen skall debutåldern för blåsljud förskjutas uppåt i åldrarna.

Övriga hälsoproblem och defekter skall bevakas och förekomsten ska ej öka.

Metod: SKK/SCKCS hälsoprogram för hjärtfel (se sidan 14 - avelsregler) samt SCKCS avelsrekommendationer vad gäller knän och ögon.

Ögon UA (avser ärftlig ögonsjukdom). Knäleder UA. Ögon och knäledsintyg skall vara utfärdade efter 1 års ålder.

En första utvärdering av hälsoprogrammet för hjärtfel skall ske av SKK/AK, SKK/UKK och SCKCS Avels- och hälsoråd samt genetiker 060101, vilket är fem år efter starten.

Om förhöjd risk för ryggproblem finns i familjen, speciellt diskbräck, rekommenderas att avelsstarten skjuts upp till 3 års ålder vilket innebär att föräldradjurens status är känd vid 6 års ålder.

Även vid den ännu ej utredda sjukdomen syringomyelia finns rekommenderade metoder såsom undvikande av inavel samt uppskjutande av avelsdebut till 3 års ålder.

I alla hälsofrågor är öppenhet mellan uppfödarna av största vikt.

Mentalitet

Målsättning: Bibehålla den goda mentalitet som rasen uppvisar idag.

Metod: Förutom data från enkäter skall bör andelen cavalierer som genomgått Mentalbeskrivning Hund öka.

Exteriör

Målsättning: Bibehålla dagens goda exteriör.

Metod: Avelsdjur bör vara utställda.

"Lady's pet" - William DEXYER, 1818-1860

Text och layout:

Lena Almquist Gillstedt
Anja Szyszkiewicz

Fotomaterial:

Richard Bona
Widar Gandika
Susanne Hägerstrand
Marianne Jansson
Gun-Britt Johansson
Sara Nordin
Anja Szyszkiewicz

TÄVLINGSSTATISTIK

För perioden 2000-01-01 till 2005-04-22

SKK Reg Nr		2005-04-22							
Namn / Kennel / Ras		CAVALIER KING CHARLES SPANIEL							
Avkommor / Hundar	1806	Proven redovisar samtliga i SKKs databas registrerade tävlingar med nedan givna begränsningar.							
Ras, tävl per tidsperiod									
Antal tävlande	1806	CK ingår inte antal Tävlingar då annat pris först måste erövras !							
Antal tävlingar	8314								
Resultat	1	Cert/CK	2	3	4	0	Start/brutit	1	0
Utställning	6129	2208	1763	76		11	Vilt-Jägspår	29	5
Jaktprov	0		0	0	0	0	Korning	0	0
Prakt. Jaktpr.	0					0	MUH & MH	18	0
Lydnad	41		55	79		89	CK/Cert redovisas utöver antal placeringar upp till Öppen - samt jakt/bruksklass !		
Bokprov	0		0	6		0			
Bruksprov	4		2	1	0	6			
Avkommor/Hundar	1806	Placering i procent					Startande		
Antal Tävlingar	8296	1:a	2:a	3:a	4:a	0:a	Antal	%	
Utställningar	7979	76,8	22,0	0,9		0,1	1761	97,5	
Jaktprov	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0,0	
Lydnad	264	15,5	20,8	29,9		33,7	51	2,8	
Bokprov	6	0,0	0,0	100,0		0,0	6	0,3	
Bruksprov	13	30,7	15,3	7,8	0,0	46,1	5	0,2	
Viltspår	34	85,2				14,7	16	0,8	

Antal avkommor / Hundar = samtliga registrerade valpar eller tävlande per tidsperiod för Ras när tidsperiod angivits.

Antal tävlande = i samtliga tävlingsformer

Antal Tävlingar = tävlingar enligt tablån

Resultat 1,2,3,4 & 0 anger högsta placering vid provet för:

- Utställning placeringar i kvalitet, Junior-, Unghunds- och Öppen klass samt bruks och jaktklass
- Jaktprov , pris i klasserna Nbkl, Uhkl, Ökl , Ekl, 4 = GF
- Praktiskt jaktprov, 1 = Gk, 0 = Ej gk - Viltspår, Anl.kl & Ökl
- Lydnad enligt tävlingsprotokoll, 0= Ej Godkänd
- Bokprov 1=Gk, 2 = Gk bev. , 3= Gk karakt, 0 = Ej Gk
- i övrigt anger 1= starter. 0= brutet prov/ej godkänd
- Bruksprov godkända i Akl, Lkl, Hkl och Ekl, Ej Godkänd

Appendix:

Förklaring och fördjupning

Katarakt eller grå starr är en grumling av ögats lins. Vissa kataraktformer har ett typiskt utseende och en karakteristisk debutålder och förekommer familjärt i vissa raser. Det innebär att de kan anses vara ärftliga men för de flesta former av katarakt har arvs gången inte fastställts. Lindrig katarakt påverkar synen obetydligt och kan ibland bara påvisas vid undersökning med spaltlampa, ett optiskt undersökningsinstrument. Andra, gravare former, leder till total linsgrumling och blindhet. Vid total katarakt är linsen helt grumlig och ögat är blint. Sådana katarakter kan förekomma såväl hos äldre som hos helt unga hundar. Hos ett tiotal raser förekommer total katarakt hos unghundar. Linsgrumling kan även orsakas av olika former av yttre påverkan och är långtifrån alltid ärftlig.

Hos några raser, bland dem cavalier king charles spaniel, cocker spaniel och dvärgschnauzer, förekommer ibland en svår medfödd defekt med förkrympt öga (mikroftalmi), onormal linsform och katarakt.

Retinal dysplasi Med dysplasi avses en felaktig utveckling (dys- betyder dålig eller svår, plasi betyder form) och retina är det latinska namnet på näthinnan.

Fokal, multifokal och geografisk RD. Multi- betyder mång- eller många. Med fokal menas ett litet, väl avgränsat område, i detta fall i näthinnan, retina. Multifokal anger att det finns många foci (många förändringar). Begreppen fokal RD och multifokal RD (MfRD) används synonymt. De typiska förändringarna består av större och/eller mindre veck i en speciell del av näthinnan. Olika resultat vid undersökning vid olika tillfällen av samma hund visar att förändringarna i enstaka fall ”kommer och går”. Uppfattningarna om den idealiska åldern för att säkert påvisa veck går isär.

I Sverige har under senare år veck i näthinnan hos cavalier king charles spaniel och golden retriever uppmärksamats. Förändringarna kan vara lindriga och bestå av ett fåtal små veck. Även större förändringar med många och stora veck förekommer. I de kraftigaste fallen ses en avlossning i form av ett stort vulstigt hästske-

format veck. En så omfattande avlossning på typisk plats i ögat kallas geografisk RD.

Eosinofila granulocyter är en särskild variant av vita blodkroppar. Granulom är en väl avgränsad, lokal inflammatorisk svulstbildning. Med eosinofilt granulom avses förändringar i munhålan som särskilt förekommer hos cavalier king charles spaniel och siberian husky. Hos cavalierer sitter förändringarna intill ena eller båda tonsillfickorna. Hos huskies däremot är förändringen lokaliserad till sidorna och undersidan av tungan. Yttre symtom är nedsatt aptit, harklingar och smackning och att hunden sväljer oftare än vanligt. I akut skede är granulomen rödaktiga och såriga. Vid mikroskopisk undersökning finner man en lokal ansamling av eosinofila granulocyter som anses aktiveras av överkänslighet. Hundar med eosinofilt granulom behandlas med kortison som ofta ger snabb lindring. Behandling med kortison i en vecka kan räcka för att hunden skall bli symptomfri men återfall är vanliga. Sjukdomsorsaken är okänd. En kombination av ärftliga och immunologiska faktorer misstänks ligga bakom utvecklingen. Inget samband med infektion eller annan känd sjukdom har kunnat påvisas.

Syringomyelia är en neurologisk sjukdom. Clare Rusbridge och Penny Knowler vid Stone Lion Veterinary Centre i London har påbörjat sökandet efter genen/generna som orsakar syringomyelia. Dessa ska lokaliseras genom att jämföra DNA mellan sjuka hundar, deras friska släktingar och andra friska hundar. Insamling av blod från olika välkända blodslinjer har påbörjats.

Genom att studera stamtavlor har forskarna redan tidigare konstaterat att sjuka gener kan förekomma i alla nu levande cavalierer. Orsaken till sjukdomens stora spridning anses vara överdriven avel på vissa framgångsrika utställningshundar framför allt under 1950-talet.

Den vanligaste symptomen på syringomyelia är att hunden känner obehag i området runt nacken eller skuldrorna vilket resulterar att hunden börjar klia sig med bakbe-

nen. Kliandet förvärras när hunden är upphetsad eller går i koppel och oftast kliar sig hunden bara på ena sidan. Alla hundar med syringomyelia behöver inte ha dessa symptom, ibland kan de yttra sig som överkänslighet runt huvudet, nacken och frambenen, hundarna kan också gnälla eller skrika utan någon synlig orsak.

I många fall kan hunden leva ett helt normalt liv med sjukdomen men i de svårare fallen kan det utvecklas skolios i nackområdet, svajande rörelser bakifrån och/eller svaghet i frambenen. I de allra svåraste fallen kan problemen leda till att hunden måste avlivas. Symptomen debuterar ofta mellan 3 månaders och 3 års ålder men kan också dyka upp senare. Sjukdomen har hittats hos bägge könen och hos alla fyra färgerna. För närvarande är enda möjligheten att ställa korrekt diagnos en magnet-röntgenundersökning.

Antalet potentiella anlagsbärare är i dagsläget så stort att det är omöjligt att via ett avelsprogram ta bort dem alla utan att påverka avelsbasen negativt. Men det finns saker man kan göra redan nu för att undvika att djur blir sjuka. Det viktigaste är att hålla inaveln i schack samt undvika att avla på hundar med symptom. Rekommendationerna från forskarna är:

- Para inte närbesläktade hundar med varandra.
- Vänta tills hunden är tre år innan du använder den till avel eftersom symptomen vanligen visar sig innan dess (vilket passar även bra ur hjärtsynpunkt).
- Var uppmärksam på symptom hos dina avkommor.
- Prata öppet om sjukdomen med andra uppfödare.

Några frågor och svar om Syringomyelia saxad från engelska cavalierklubbens hemsida (sammanfattad översättning):

Vad är Syringomyelia?

Syringomyelia (SM) är en progressiv neurologisk sjukdom som varierar allvarlighetsgrad. Ett vanligt symptom är ett kraftigt kliande på halsen, speciellt när hunden går i koppel. Sjukdomen liknar den mänskliga sjukdomen "Chiari

type 1 malformation" ("Arnold Chiari" i äldre skrifter).

Vad orsakar sjukdomen?

SM beror på en missbildning i bakhuvudets skallben. Missbildningen gör skallen för trång och hjärnan kläms ihop med neurologiska skador som följd. Den bakre delen av hjärnan, som bland annat kontrollerar rörelse och balans, trängs ut i det stora nackhållet vilket leder till att den vätska som omger nervvävnaden i hjärna och ryggmärg inte kan flöda obehindrat fram och tillbaka utan pressas in i ryggmärgen och där orsakar håligheter, vilket leder till sjukdomen Syringomyelia.

Det är alltså skallbenets missbildning som orsakar sjukdomen. Cavalierer kan emellertid uppvisa olika grader av den aktuella missbildningen utan att insjukna i Syringomyelia.

Hur veta jag om min cavalier har Syringomyelia?

Det enda sättet att ställa diagnosen syringomyelia är genom MRI (Magnetic Resonance imaging) som ger bilder i tvärsnitt av vatteninnehållet i kroppen. Syringomyelia visualiseras som vätskefickor i ryggmärgskanalen. I allvarliga fall är håligheterna så omfattande att bara en smal sträng av ryggmärgen kvarstår.

Ärftlighet?

En artikel har publicerats i American Journal of Veterinary Medicine:

"JVIM 2004; 18: 673-678 "Inheritance of occipital bone hypoplasia (Chiari 1 malformation) in Cavalier King Charles spaniels".

Stamtavleanalyserna innehöll 120 fall av SM och 40 fall av idiopatisk epilepsi. Ett genomgående resultat var att alla sjukdomsfall hade 3-4 far-/morföräldrar som härstammar från linjer med kända anlagsbärare.

Graden av SM varierar kraftigt, de mest allvarliga fallen har kraftiga skador på ryggmärgen och är påtagligt handikappade vid 12 månaders ålder. Som kontrast finns fall som helt saknar kliniska symptom och vars SM bara kunnat bevisas medelst MRI eller obduktion.

Studien visar att sjukdomen förvärras av och ger ett tidigare insjuknande med ökad inavel.

Standard

Standarden är en beskrivning av idealhunden inom ifrågavarande ras. Den ligger till grund för exteriörbedömningen på utställningar, där domaren jämför varje hund med standarden. Men man måste komma ihåg, dels att ingen hund uppfyller standardens krav till 100 %, dels att standarden är en målning i ord och som sådan kan tolkas olika av olika personer. Det är standarden i rasens hemland som skall vara normgivande, men felaktigheter och missförstånd kan lätt uppstå vid översättning från det ena språket till det andra.

FCI (Fédération Cynologique Internationale), som har sitt säte i Bryssel, är en internationell organisation till vilken flertalet länders kennelklubbar är anslutna. För varje ras som erkänns av FCI upprättas en standard, som medlemsländerna förmodas följa. Standarden upprättas i hundens hemland och för Cavalierens del är det Storbritannien.

Standard för Cavalier King Charles Spaniel

Ursprungsland/hemland:

Storbritannien

Användningsområde

Sällskaps- och dvärghund

FCI-klassifikation

Grupp 9, sektion 7

Bakgrund/ändamål

Cavalier king charles spaniel är mycket nära besläktad med King charles spaniel. Hunder av spanieltyp har funnits i Europa sedan forntiden. Ofta kan man se förbluffande ”modern” typ av spaniel på målningar av mycket gammalt datum och redan från 1200-talet finns det avbildningar av dvärgspaniel. Någon distinkt

skillnad mellan dvärgspaniel och jaktspaniel kan man emellertid inte skönja förrän i mitten av 1830-talet. Det var då engelsmännen började korsa in ostasiatiska småhundar i King charles spaniel. Först år 1945 erkändes Cavalier king charles spaniel som enskild ras av engelska kennelklubben. Rasen är numera spridd över stora delar av världen och den är en mycket uppskattad sällskaps- och utställningshund.

Helhetsintryck

Cavalier king charles spaniel är en livlig, behagfull och välbalanserad hund med milt uttryck.

Uppförande/karaktär

Rasen är käck och absolut orädd. Till Temperamentet är den glad, vänlig och tillgiven, aldrig aggressiv och utan antydning till nervositet.

Huvud

Skallparti

Hjässan skall vara flat mellan öronen.

Stop

Stopet skall vara grunt.

Nostryffel

Näsborrarna skall vara väl utvecklade och pigmentet svart – inga köttfärgade tecken.

Nosparti

Nospartiets längd från pannavsatsen till nospetsen skall vara ungefär 4 cm. Nosen skall smalna av jämnt mot nostryffeln. Ansiktet skall vara väl utfyllt under ögonen. Snipighet är inte önskvärd.

Läppar

Läpparna skall vara väl utvecklade men inte hängande.

Käkar/Tänder

Käkarna skall vara starka med perfekt, regelbundet och komplett saxbett.

Ögon

Ögonen skall vara stora, mörka och runda utan att vara framträdande. De skall sitta långt isär.

Öron

Öronen skall vara högt ansatta. De skall vara långa och rikligt hårbeklädda.

Hals

Halsen skall vara måttligt lång och något välvd.

Kropp

Rygglinje

Ryggen skall vara plan.

Ländparti

Ländpartiet skall vara kort.

Bröstkorg

Bringan skall vara måttligt bred och bröstkorgen skall ha väl välvda revben.

Svans

Svansen skall vara väl ansatt och svanslängden skall harmoniera med kroppen. Den skall bäras glatt, men inte särskilt mycket ovanför rygglinjen. Enligt hemlandets standard är svanskupering tillåten. Om svansen kuperas

skall högst 1/3 tas bort.

Svanskupering är förbjuden i Sverige

Extremiteter

Framställ

Frambenen skall vara raka med måttlig benstomme.

Skulderblad

Skuldrorna skall vara väl tillbakalagda.

Framtassar

Framtassarna skall vara kompakta med tjocka trampdynor. De skall vara rikligt behårade.

Bakställ

Bakbenen skall ha måttlig benstomme.

Knäled

Knälederna skall vara välvinklade.

Has

Hasorna skall vara utan tendens till kohasighet eller överdriven vinkling (s k sickle hocks).

Baktassar

Baktassar, se framtassar.

Rörelser

Rörelserna skall vara fria och eleganta med bra påskjut bak. Fram- och bakbensrörelserna skall vara parallella sedda såväl framifrån som bakifrån.

Päls

Pälsstruktur

Pälsstruktur: Pälsen skall vara lång och silkeslen utan lockighet. Lätt vågig päls är tillåten. Rikligt med behäng skall finnas. Pälsen skall aldrig trimmas.

Färg

De enda tillåtna färgerna är:

Black and tan

Korpsvart med rödbruna tecken över ögonen, på kinderna, öronens insidor, på bringan, benen och under svansen. Den rödbruna färgen skall vara klar.

Vita tecken är inte önskvärda.

Ruby

Enfärgat djupt röd.

Vita tecken är inte önskvärda.

Blenheim

Varmt kastanjefärgade tecken i väl uppbrutna fläckar på pärlvit botten. Tecknen skall vara jämnt fördelade på huvudet och lämna plats mellan öronen för den mycket uppskattade rombformade fläcken (s k spot), som är speciellt karaktäristiskt för denna färgvariant.

Trefärgad

Svart och vitt jämnt fördelat och uppbrutet, med rödbruna tecken över ögonen, på kinderna, öronens insidor, på bringan, benen och under svansen.

Det är absolut inte önskvärt med någon annan färg eller kombination av färger.

Storlek/vikt

Vikt

Vikten skall vara mellan 5,5 och 8 kg. Mest önskvärt är en liten välbalanserad hund, som

håller sig väl inom dessa viktgränser.

Fel

Varje avvikelse från standarden är fel och skall bedömas i förhållande till graden av avvikelse.

Nota bene

Hund får ej prisbelönas om den är aggressiv eller extremt skygg eller om den har anatomiska defekter som menligt kan påverka dess hälsa och sundhet.

Testiklar

Hos hanhundar måste båda testiklarna vara fullt utvecklade och normalt belägna i pungen.

FCI 136

Originalstandard 1987-06-24

FCI-Standard 1998-04-06

SKKs Standardkommitté 2003-10-08

Avelsregler

Resultatet efter undersökningen registreras centralt för cavalier king charles spaniel

Följande bestämmelser gäller fr o m 2001-01-01 vid registrering av valpkull:

Registreringsförbud för avkomma efter föräldradjur som ej är ID-märkt och saknar officiellt intyg om hjärta u a. Intyget får ej vara äldre än 8 månader vid parningstillfället. Lägsta ålder för officiell undersökning är 24 månader. Avelsdjur vars föräldradjur saknar intyg om hjärta u a vid lägst 4 års ålder måste dock själv uppnå en ålder av lägst 4 år före parning och vid denna ålder ha intyg om hjärta u a. Hanhund som är ID-märkt och som vid lägst 7 års ålder har hjärta u a men senare får blåsljud kan användas i avel.

Registreringsförbud för avkomma efter föräldradjur som får blåsljud före 4 års ålder (föräldradjuret själv **avelsspärras**).

Redan producerad avkomma efter föräld-

radjur som får blåsljud före 4 års ålder får ej användas i avel (**avelsspärras**).

Nedan kan du läsa en detaljerad information om hälsoprogrammet avseende hjärtstatus hos cavalier king charles spaniel.

HJÄRTUNDERSÖKNING

Specialklubben för Cavalier King Charles Spaniel (SCKCS) rekommenderar att avelsdjur hjärtundersöks årligen till och med sju års ålder, även om hunden ej längre används i avel. Lägsta ålder för officiell undersökning är 24 månader. Undersökning utförd på yngre hundar skall noteras som preliminärt undersökningsresultat. Undersökningen skall vara utförd av veterinärer med specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar och i enlighet med av SKK fastställd metod. Hjärtintyget skall vara utfärdat på SKKs blankett. Endast hjärtintyg som insänts till SKK i original registreras.

Överklagande av undersökningsresultat

Om en hund befunnits ha blåsljud, kvarstår detta undersökningsresultat i SKKs register tills dess ett formellt överklagande gjorts och hunden vid den nya undersökningen befunnits ha hjärtstatus utan anmärkning.

Överklagandet skall ske skriftligen till SKK. Den nya undersökningen skall därefter utföras av en av SKK anvisad veterinär, vilken före undersökningen skall informeras om att undersökningen avser överklagande av tidigare diagnos.

Utländska intyg

Åberopas utländska intyg för ej svenskägda hundar skall kopia av intygen insändas till SKK tillsammans med en anhållan om att intyget registreras. SKK godkänner intyg enligt följande:

Nordiskt undersökningsresultat (ej Island) utfärdat på intyg som resp. land använder vid hjärtundersökning av cavalier king charles spaniel. Intyg skall vara utfärdat av veterinär, vilken kan anses inneha motsvarigheten till svensk djurslagsspecialisering-smådjur. Vilka dessa är framgår av aktuell förteckning som kan rekvideras från SKK eller SCKCS. Undersökningsresultat från **Storbritannien** utfärdat på det intyg som landet använder vid hjärtundersökning av cavalier king charles spaniel. Intyget skall vara utfärdat av veterinär med specialistkompetens - hjärta enl. aktuell förteckning som kan rekvideras från SKK eller SCKCS. Undersökningsresultat från **annat land** än ovan nämnda utfärdat på intyg som aktuellt land använder vid hjärtundersökning av cavalier king charles spaniel. Intyget skall vara utfärdat av veterinär med specialistkompetens-hjärta eller motsvarigheten till svensk djurslagsspecialisering - smådjur.

HÄLSOPROGRAM/AVELSREGLER/REGISTRERINGSBESTÄMMELSER

Hälsoprogrammet bygger på att hjärtstatusen är känd vid parningstillfället så att uppfödaren har underlag för att bedöma djurens lämplighet för avel.

Det finns ett samband mellan avkommans hjärtstatus och den ålder då föräldradjuret haft

hjärtstatus utan anmärkning (u.a.). Därför är utgångspunkten för hälsoprogrammet att avelsdjur skall vara minst 4 år och efter denna ålder ha intyg om hjärta u.a. Endast då avelsdjurets egna föräldrar har hjärtintyg u.a. efter fyllda 4 års ålder, kan avelsdjuret användas före fyra års ålder. Avelsdjur skall dock vid parningsdatum alltid ha uppnått en ålder av lägst 24 månader.

Avelsdjur skall ha officiellt intyg om hjärta u.a. som inte får vara äldre än 8 månader vid parningsdatum. Hanhund som vid lägst 7 års ålder har intyg om hjärta u.a. men vid senare undersökning konstaterats ha blåsljud får, utan förnyad undersökning, användas i avel. Avelsdjur, vars ena eller båda föräldrar får blåsljud före 4 års ålder, får ej användas i avel. SKK avelsspärrar samtliga valpar, som redan finns registrerade, till föräldradjur som fått blåsljud före 4 års ålder. Om diagnosen efter överklagande (se ovan) ändras, upphävs avelsförbudet och spärrarna tas bort.

Ingen registrering av hund sker om något av föräldradjuret saknar officiellt intyg om hjärta u.a. (se undantag ovan för hanhund över 7 år) eller är avelsspärrade. Kullar, som på annat sätt avlats i strid med SCKCS/SKKs regler registreras av SKK men valparna avelsspärras, vilket också kommer att framgå av registreringsbevisen. Ansökan om att få sådan avelsspärr hävd kan tidigast inlämnas till SKK efter det att hunden fyllt 4 år.

Det är uppfödarens skyldighet att före parning informera sig om vilka undersökningsresultat som finns registrerade hos SKK. Detta är speciellt viktigt att tänka på om avelsdjuret är under 4 år och därför i sin tur beroende av att föräldradjuret har giltiga intyg om hjärta u.a. efter fyllda 4 år. De formella kraven vid registrering återfinns i SKKs Registreringsbestämmelser som utges per kalenderår. Dispens från gällande bestämmelser kan i undantagsfall beviljas om synnerliga skäl föreligger. Dispensansökningar behandlas efter skriftlig framställan till SKK/AK eller SKK/UKK. Kontinuerlig uppföljning och utvärdering av avelsreglerna skall ske genom SKKs och SCKCSs försorg.

